

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DEPARTAMENT ZDROWIA

KZD.410.1.7.2024

Pan
Dawid Kostecki
Dyrektor
Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej
ul. Polna 40
00-635 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/001 Wykonanie budżetu państwa w 2023 r. – wykorzystanie dotacji celowych
z budżetu państwa w części 46-Zdrowie

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej ¹ ul. Polna 40, 00-635 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dawid Kostecki, Dyrektor, od 10 sierpnia 2022 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o <i>Najwyższej Izbie Kontroli</i> ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Zdrowia
Kontroler	Grzegorz Wieczorek, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KZD/14/2024 z 1 lutego 2024 r. (akta kontroli str. 1-3)

II. Cel i zakres kontroli

Cel kontroli	Celem kontroli było dokonanie oceny pod względem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności, wykorzystania w 2023 r. przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej dwóch dotacji celowych uzyskanych z budżetu państwa, w części 46-Zdrowie.
Zakres kontroli	Podstawą sformułowania oceny wymienionego wyżej obszaru były ustalenia dokonane w wyniku następujących działań kontrolnych: <ul style="list-style-type: none"> – analiza wykorzystania dotacji celowych, – analiza realizacji zadań oraz efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków finansowych, – szczegółowa kontrola wybranej próby wydatków sfinansowanych ze środków dotacji, – analiza prawidłowości sporządzenia <i>rozliczeń dotacji celowych</i>. Opis ustaleń kontrolnych przedstawiono w części IV. <i>Opis ustalonego stanu faktycznego</i> .

III. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykorzystanie przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej w 2023 r. dwóch dotacji celowych z budżetu państwa w części 46-Zdrowie.
Uzasadnienie oceny ogólnej	Środki z dotacji wydatkowano na zadania określone w umowach, z zachowaniem zasad prawidłowego gospodarowania środkami publicznymi. Przestrzegano terminów składania do Ministra Zdrowia rozliczeń dotacji i zwrotu niewykorzystanych środków dotacji. Kwoty uzyskane w wyniku lokowania wolnych środków w Banku

¹ Dalej: „Agencja”.

² Dz. U. z 2022 r., poz. 623, dalej: „ustawa o NIK”.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

Gospodarstwa Krajowego, przekazywano bez zbędnych opóźnień na właściwy rachunek bankowy wskazany przez Ministra Zdrowia.

Najwyższa Izba Kontroli uznała jednak za niezbędne realizowanie przez Agencję zadań ustawowych polegających na systematycznym dokonywaniu ewaluacji zadań zlecanych przez Ministra Zdrowia.

IV. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu faktycznego

Minister Zdrowia przyznał w 2023 r. Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej dwie dotacje celowe na podstawie art. 150 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o *finansach publicznych*⁴. Agencja, w 2023 r., uzyskała środki finansowe z budżetu państwa, w części 46-Zdrowie, w kwocie ogółem 4223,0 tys. zł. Wydatkowano łącznie kwotę 3482,3 tys. zł, tj. 82,5% otrzymanych środków.

Przedmiotem pierwszej umowy o udzielenie dotacji celowej zawartej pomiędzy Ministrem Zdrowia a Agencją⁵ była realizacja zadań dotyczących:

- przekazania przez Agencję podmiotowi⁶ prowadzącemu kurs przygotowawczy od 1 października 2022 r. do 30 czerwca 2023 r. kwoty 450,0 tys. zł, na sfinansowanie opłat za usługi edukacyjne dla cudzoziemców polskiego pochodzenia lub narodowości polskiej (maksymalnie 65 osób), odbywających kształcenie na podstawie decyzji Ministra Zdrowia i przygotowujących się do podjęcia nauki na studiach stacjonarnych w języku polskim w uczelniach nadzorowanych przez Ministra Zdrowia,
- wypłaty stypendiów w roku akademickim 2022/2023, przyznanych przez Ministra Zdrowia cudzoziemcom – uczestnikom kursów przygotowujących do podjęcia nauki na studiach stacjonarnych w języku polskim (kwota ogółem 203,0 tys. zł - maksymalnie dla 20 osób),
- wypłaty stypendiów w ww. roku akademickim, w kwocie ogółem 1173,8 tys. zł dla maksymalnie 151 cudzoziemców – studentów studiów stacjonarnych w języku polskim w uczelniach nadzorowanych przez Ministra Zdrowia.

Dyrektor Agencji wyjaśnił, że: (...) *Nie są opracowywane kalkulacje szczegółowego budżetu. (...) W przypadku stypendystów, którzy są beneficjentami Ministerstwa Zdrowia za kalkulację środków na stypendia odpowiada samo MZ. Działania, które realizuje NAWA na podstawie tej umowy, to zadania MZ, zlecane w zakresie opisanym przez MZ. NAWA nie decyduje o tym jakie to są środki: jakie stawki, ilu stypendystów i komu zostanie przyznane stypendium.*

(akta kontroli str. 8, 32-65, 499-503, 518)

Agencja, stosownie do § 4 ust. 4 umowy, otrzymała w terminie, tj. 5 stycznia 2023 r., na wymienione wyżej zadania środki finansowe w wysokości 1826,8 tys. zł. Wydatkowano łącznie kwotę 1497,8 tys. zł, tj. 82,0% otrzymanych środków. Niewykorzystaną w 2023 r. kwotę tej dotacji, w wysokości 329,0 tys. zł (18,0%), zwrócono w terminie na wskazany w umowie rachunek bankowy Ministerstwa Zdrowia. Przyczyną niewykorzystania środków była niższa, niż planowana przez Ministra Zdrowia wypłata stypendiów dla studentów studiów stacjonarnych.

(akta kontroli str. 66-69, 507-509, 517)

Środki wolne były gromadzone na lokacie *overnight* prowadzonej przez Bank Gospodarstwa Krajowego. Z tego tytułu uzyskano odsetki w kwocie 7,3 tys. zł, którą stosownie do § 5 ust. 3 pkt 2 umowy, przekazano w terminie na wyodrębniony rachunek bankowy Ministerstwa Zdrowia.

⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, ze zm., dalej: „ustawa o finansach publicznych”.

⁵ Nr MZ/NAWA/2022/3518/334, ze zm.

⁶ Uniwersytet Łódzki wyłoniony przez Agencję na podstawie postępowania o nadanie akredytacji w zakresie realizacji kursów języka polskiego.

(akta kontroli str. 38, 70-116, 503)

W Agencji, w 2023 r., nie zostały przeprowadzone kontrole przez Ministra Zdrowia, dotyczące wykorzystania dotacji celowej udzielonej z budżetu państwa w części 46-Zdrowie. Rozliczenie tej dotacji zostało przedłożone Ministrowi Zdrowia 31 października 2023 r., tj. w terminie określonym w § 6 ust. 1 pkt b umowy i w tym samym roku zostało przez niego zatwierdzone⁷. W dokumencie tym, zgodnie z § 6 ust. 2 umowy, wyodrębniono: rodzaj zadania, klasyfikację budżetową, klasyfikację w układzie zadaniowym, dane wartościowe⁸ oraz przyczynę niewykorzystania dotacji. Rozliczenie dotacji celowej nie zawierało danych o efektach osobowych zrealizowanych zadań, tj. o liczbie cudzoziemców - uczestników kursu przygotowawczego oraz o liczbie cudzoziemców, którym wypłacono stypendia, gdyż postanowienia umowy nie przewidywały przekazania tej informacji.

(akta kontroli str. 117-247, 330, 502)

Prowadzona była wyodrębniona ewidencja księgową środków dotacji celowej i wydatków dokonywanych z tych środków, stosownie do § 7 pkt 1 umowy. Na podstawie doboru celowego⁹, szczegółowym badaniem objęto wydatki na łączną kwotę 332,2 tys. zł. (22,2% środków dotacji), stwierdzając, że wydatkowane środki służyły realizacji zadań, zgodnie z zawartymi umowami.

(akta kontroli str. 248-307, 355-398)

W 2023 r. obowiązywały procedury wewnętrzne dotyczące funkcjonowania systemu kontroli¹⁰, na podstawie których Agencja przeprowadziła w 2023 r. dwie kontrole zdalne: w Gdańskim Uniwersytecie Medycznym i Uniwersytecie Medycznym im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu. Przedmiotem kontroli była m.in. analiza realizacji obowiązków zleconych przez Agencję, tj. wypłaty stypendiów. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Kontrolą nie objęto terminowości wypłaty tych świadczeń, ponieważ, jak wyjaśniła zastępca głównego księgowego: *terminy wypłaty świadczeń są określone przez wewnętrzne przepisy w poszczególnych uczelniach. Agencja nie posiada danych dotyczących dokładnych dat wypłaty.*

Uniwersytet Łódzki prowadzący kurs przygotowawczy dla cudzoziemców złożył do Agencji raport końcowy w wymienionym zakresie, który został przyjęty.

(akta kontroli str. 122-142, 399-498, 508, 513, 520-547)

Agencja nie prowadziła ewaluacji realizowanego projektu, co było niezgodne z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2017 r. o *Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej*¹¹ (szczegółowy opis nieprawidłowości przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 509)

Przedmiotem drugiej umowy o udzielenie dotacji celowej zawartej pomiędzy Ministrem Zdrowia a Agencją¹² była realizacja zadań dotyczących:

- przekazania przez Agencję podmiotowi¹³ prowadzącemu kurs przygotowawczy od 1 października 2023 r. do 30 czerwca 2024 r. kwoty 1080,0 tys. zł, na sfinansowanie opłat za usługi edukacyjne dla cudzoziemców posiadających

⁷ Pismo podsekretarza stanu w Ministerstwie Zdrowia, znak: RKL.U.8121.242.2023.TG z 6 grudnia 2023 r.

⁸ Wartość: przyznanych, otrzymanych, wykorzystanych i niewykorzystanych środków finansowych.

⁹ Najwyższe kwotowo wydatki z tytułu zorganizowania kursu przygotowawczego i wypłaty stypendiów dla uczestników tego kursu.

¹⁰ Zarządzenie Nr 30/2021 Dyrektora Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej z dnia 20 lipca 2021 r. w sprawie wprowadzenia w Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej systemu kontroli beneficjentów NAWA oraz zarządzenie Nr 54/2022 Dyrektora Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej z dnia 21 listopada 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu kontroli beneficjentów NAWA oraz podmiotów realizujących zadania w ramach umów ramowych na rok 2023.

¹¹ Dz. U. z 2023 r. poz. 843, dalej: „ustawa o NAWA”.

¹² Nr MZ/NAWA/2023/3518/1135.

¹³ Uniwersytet Łódzki wyłoniony przez Agencję na podstawie postępowania o nadanie akredytacji w zakresie realizacji kursów języka polskiego.

Kartę Polaka lub decyzję o jej przyznaniu albo decyzję o stwierdzeniu polskiego pochodzenia wydaną w trakcie procedury repatriacyjnej (maksymalnie 90 osób), odbywających kształcenie na podstawie decyzji Ministra Zdrowia i przygotowujących się do podjęcia nauki na studiach stacjonarnych w języku polskim w uczelniach nadzorowanych przez Ministra Zdrowia,

- wypłaty stypendiów w roku akademickim 2023/2024, przyznanych przez Ministra Zdrowia cudzoziemcom – uczestnikom kursów przygotowujących do podjęcia nauki na studiach stacjonarnych w języku polskim (kwota ogółem 135,0 tys. zł - maksymalnie dla 25 osób),
- wypłaty stypendiów w ww. roku akademickim, w kwocie ogółem 859,5 tys. zł dla maksymalnie 155 cudzoziemców – studentów studiów stacjonarnych w języku polskim w uczelniach nadzorowanych przez Ministra Zdrowia,
- wypłaty stypendiów, w kwocie ogółem 216,0 tys. zł dla maksymalnie 120 cudzoziemców w okresie obowiązkowych praktyk wakacyjnych w roku akademickim 2022/2023.

W ramach przyznanej dotacji, Minister Zdrowia zaplanował także dla Agencji środki w kwocie 105,8 tys. zł na sfinansowanie kosztów administracyjnych związanych z obsługą wymienionych zadań w 2023 r.

(akta kontroli str. 548-572)

Agencja, stosownie do § 4 ust. 4 umowy, otrzymała w terminie, tj. 21 września 2023 r. na powyższe zadania środki finansowe w wysokości 2396,3 tys. zł. Wydatkowano łącznie kwotę 1984,6 tys. zł, tj. 82,8% otrzymanych środków. Niewykorzystaną w 2023 r. kwotę tej dotacji, w wysokości 411,7 tys. zł (17,2%), zwrócono w terminie na wskazany w umowie rachunek bankowy Ministerstwa Zdrowia. Przyczyną niewykorzystania środków była niższa, niż planowana przez Ministra Zdrowia liczba stypendystów uczestniczących w kursie przygotowawczym oraz niepodjęcie przez niektórych studentów studiów.

(akta kontroli str. 551, 573-578)

Wolne środki pieniężne deponowano na lokacie *overnight* prowadzonej przez Bank Gospodarstwa Krajowego. Z tego tytułu uzyskano odsetki w kwocie 7,3 tys. zł, którą stosownie do § 5 ust. 3 pkt 1 umowy, przekazano w terminie, tj. 10 stycznia 2024 r. na wyodrębniony rachunek bankowy Ministerstwa Zdrowia.

(akta kontroli str. 553, 579-589)

Minister Zdrowia nie przeprowadzał kontroli dotyczących wykorzystania dotacji celowej. Rozliczenie tej dotacji w zakresie rzeczowo-finansowym, wraz z opisem zrealizowanych zadań Agencja przekazała Ministrowi Zdrowia 11 stycznia 2024 r., tj. w terminie określonym w § 6 ust. 1 pkt a umowy. Do zakończenia czynności kontrolnych NIK (11 marca 2024 r.) Agencja nie uzyskała z Ministerstwa Zdrowia informacji o zatwierdzeniu rozliczenia dotacji.

W 2023 r. nie planowano i nie przeprowadzono kontroli beneficjentów Agencji w zakresie przeznaczenia środków dotacji celowej. Dyrektor Agencji wyjaśnił, że: *zgodnie z podpisanymi umowami ramowymi uczelnia ma obowiązek przesłać do NAWA dwa sprawozdania z rozliczeniem wypłaconych świadczeń – pierwsze za semestr zimowy (do 31 marca każdego roku) i drugie za semestr letni (do 31 października każdego roku).*

(akta kontroli str. 573-576, 581, 590-603)

Na podstawie doboru celowego¹⁴, szczegółowym badaniem objęto wydatki na kwotę 715,3 tys. zł. (36,0% środków dotacji), stwierdzając, że wydatkowane środki służyły realizacji zadań, zgodnie z zawartą umową.

(akta kontroli str. 604-606)

¹⁴ Najwyższe kwotowo wydatki z tytułu zorganizowania kursu przygotowawczego.

Agencja nie prowadziła ewaluacji realizowanego projektu, co było niezgodne z przepisami ustawy o NAWA (szczegółowy opis nieprawidłowości przedstawiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 509)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Agencja nie dokonywała ewaluacji zadań, które były przedmiotem udzielonych przez Ministra Zdrowia w 2023 r. dwóch dotacji celowych w kwocie ogółem 4223,0 tys. zł. Zgodnie z art. 27 ust. 1 ustawy o NAWA, do zadań Agencji należało prowadzenie systematycznej ewaluacji realizowanych programów oraz innych zadań tej jednostki, w tym dokonywanie oceny ich wpływu na rozwój nauki i gospodarki. Zadanie to zostało powierzone Dyrektorowi Agencji i wymienione w § 2 pkt 5 statutu tej jednostki¹⁵.

Dyrektor wyjaśnił, że zadania określone w dwóch umowach z Ministrem Zdrowia nie stanowią właściwego przedmiotu ewaluacji. Zadania te mają charakter administracyjny lub finansowy, są prowadzone zgodnie z wewnętrznymi procedurami Agencji i poprawność ich wykonania jest wystarczająco weryfikowana w drodze czynności kontrolnych i audytowych.

(akta kontroli str. 509)

W ocenie NIK, ustawodawca, wskazując w art. 27 ustawy o NAWA na konieczność ewaluacji, precyzował ją jako proces systematyczny, z uwzględnieniem obowiązku sprawozdawczego w tym zakresie. Zatem niedokonywanie ewaluacji nie może być usprawiedliwione wykonywaniem czynności kontrolnych i audytowych¹⁶, które nie można uznać jako tożsame.

V. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujący wniosek:

Wnioski

Prowadzenie systematycznej ewaluacji zadań zleconych przez Ministra Zdrowia pod względem ich wpływu na rozwój nauki i gospodarki.

VI. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie¹⁷ umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Zdrowia Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

¹⁵ Stanowiącego załącznik do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2017 r. w sprawie statutu Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2023).

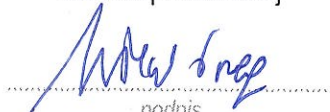
¹⁶ W toku czynności kontrolnych NIK nie przedłożono dowodów potwierdzających prowadzenie przez Agencję lub z jej upoważnienia czynności audytowych.

¹⁷ Najwyższa Izba Kontroli zwraca się z prośbą o zgłaszanie, w miarę możliwości, zastrzeżeń opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym, na adres elektronicznej skrzynki podawczej (ePUAP) NIK lub na adres mailowy NIK wskazany w stopce na pierwszej stronie niniejszego wystąpienia. W przypadku zaś nadania pisma z zastrzeżeniami (pisma opatrzonego własnoręcznym podpisem) w placówce pocztowej operatora wyznaczonego, NIK zwraca się z prośbą o dodatkowe przekazanie skanu tych zastrzeżeń na ww. adres mailowy.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, 20 marca 2024 r.

Kontroler
Grzegorz Wieczorek
główny specjalista
kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Zdrowia
Dyrektor

DYREKTOR
Departamentu Zdrowia

z up.

.....
Paweł Korzeniowski
p.o. WICEDYREKTORA
podpis

